

28. august 1912 - Robert Joensen - 18. mai 1997

Kensluborin listarmaður

Merkismenn - Gerðamenn í Gerðahaga. Robert Joensen og Fischer Heinesen í Barmi við sín yvir Svinoyna

Vanliga er einasti møguleiki at koma tætt upp at stórum kendum skrivandi persónsmensum at lesa verk teirra.

Tó untist mær at koma at virka í fleiri ár fyrst í 1970-unum í nærveru av Roberti Joensen, og tá eg í 1981 varð valdur til býráðsformann kom eg honum uppátt nærri.

Robert tók við skrivarastarvunum hjá Klaksvík Kommunu 1. februar 1942. Í 1976 fór hann frá sum skrivari eftir egnunum ynski, men kom at starva fleiri ár eftir tað á ymskum økjum á kommunuskriverstovuni.

Ein av fyrstu døgnum í formanssessinum hjá mær í 1981, sótu vit og tosaðu. Alt í einum vendi eg mær til hansara - hann víldi hava meg at siga tú: »Robert, tú ert góður í ráðum, hevur tú ikki onkur góð ráð við hondina«.

Hann setti sjarmerandi smí-

lið, helti vangan, annar kjálkin hevði seg eitt sindur aftur, og kinnklovin tí megin fór nakað niður, hirsði høvðið eitt sindur og sló nevan í borðið: »Jú Jógvan, eitt skal eg siga tær, tann sum vil gera øllum til vildar, ger ongum til vildar«.

Soleiðis var hann, spontanur og visur.

Robert var lítillátin. Í einum av bókum hansara frá 1940 greiðir hann so vakurt frá, tá hann fer inn til annan lítillætlan listarmann, Elias í Pállstovu, og tekur til hending av Mark Twain. »Eg kendi meg bæði smáðan og lítillætlan, tá eg fór inn til Elias í Pállstovu«.

Hóast gerðamaður, fara ættarbondini og blóðið aftur til fransar og tjekkar, sum hjá øðrum føroyskum ættum. - Ílt er tó at siga, hvaðani sjáldsomu evnini hjá Roberti stava.

Fyri honum var tað so náttúrligt

28. august 1912, eftir at Jákup á Eiðinum skipari, bóndasonur og Susanne, ættað av Toftanesi í Leirvík, høvdu fingið 6 børn, fingur tey eitt dreingjabarn. Hesin kom at geva føroyingum virðismiklar lutir, sum eisini aðrir uttan um okkum taka til og undrast á.

Fyri bert at taka eitt dømi av so mongum, skrivar norðmaðurin Finn Myrvang um »Forn føroysk boðsending«: »Helst er ov seint at fáa fatar á sama tilfari úr bygðum okkara í Noregi? hugsar onkur. Tað kundi hent, men høvundurin Robert Joensen er so sanniliga ikki komin lætt til tað, hann hevur givið okkum. Nútíman ávaringartóli, telefonin, kom nevniliga um somu tíð í Noregi og í Føroyum. Hann hevur bjargað virðismiklum lutum frá

at fara í gloymiskuna«.

Robert hevur fingið stóra viðurkenning á hægstu tindum í øllum Norðurlöndum, er nógv virður á sínum øki Vestureuropu og eisini í USA.

Vit kundu tikið fjóltáttað brot úr ymskum, id skrivað hevur verið av útlendskum fólkalívsfrøðingum um Robert, eitt nú kendi íslendingurin Ludvík Kristjánsson, svenski professarin Gösta Berg o.a. - Robert hevði eisini ávíst samband við t.d. fyrrverandi íslenska forsetan Kristján Eldjárn, id var fornfrøðingur.

Ofra havi eg hugsað um, hvat gjørdi Robert til nakað so serstakt. - Granskingarhugur hansara kom ógvuliga tíðliga til sjóndar, havi eg skilt. Hann gjørdi alt náttúrligt.

Ein skrivaði um kenda sangaran Benjamino Gigli, at hann »gav fatan av at syngja sangir sínar eins sjálvsagt, og ein býðrongur brikslar á gøtuni... óansæð hvat, viðgjørdi hann tilfarið við kunnskapi, sum spretti úr einum fullgjørdum meistaraskapi«.

Soleiðis kendu vit Robert. - Tað fall so náttúrliga, tí hann var foddur við evnum og áhuga.

Hann var altíð dyggur lurtari, og tað sum menniskjan skapti úr avmarkaðum tilfari, hevði hansara serliga tokka.

Heimið á Eiðinum

Í 1941 giftist Robert við Petrinu Poulsen bóndadóttir úr Stovugarðinum á Upsølum. Tey fingur tveir døtur Súsonnu og Magnu.

Magna giftist til Sandavágs við vinnulívsmanntinum Magna Thomassen, og tey fingur 4 børn.

Súsanna giftist og búsettist í Esbjerg við forrættningmanninum Bjarne Børsen-Hansen tey fingur trýggjar dreingir.

Í 1990 andaðist Petrina eftir sjúkralegu, og uppáttur í 1993 hevði Robert ta stóru sorg at missa eldru dóttirina Súsonnu

bert 50 ára gomul. - Robert gjørdist ongantíð tann sami eftir hesar báðar sváru hendingar, hetta vóru sannir brotasjógvur, sum settu síni merki á hann.

Magna situr nú einsamall eftir av hesi lítlu men vøkru familju av fyra fólkom.

Vit sum vuku upp í 1950-unum minnst hetta hábærsliga heimið á Eiðinum, har Marner Simonsen sum tá var kommunulækni, hevði viðtalshøli eina tíð í útsyningsstovuni. Petrina hevði eisini frísersal-ong, sum tað tá æt, ella sum Robert onkustaðni tekur til, har hann takkar Petrinu fyri tol, inntøkuhjálpu og annan stuðul, kallar hann hana hárgreiðslukvinnu.

Náttúran og fólk

Robert elskaði náttúruna.

At fara í hagan, á flot og út at tosa við fólk í hagi, tók livandi film av børnunum í grannalagnum fyrst í 1950-unum, og hevði so framsýningar t.d. í gamla skúla, í skótabólum o.s.fr.

Fyri at geva eina lítla mynd av náttúruni sæst í eini bók hjá Roberti Petrina sitandi, eins og »Den lille Havfrue« á Ósásteininum. - Petrina var so vøk-ur.

Hann legði lunnar undir fólkalívsmyndirnar, sum sýndar hava verið bæði á Norðoyastevnum og á Ólavssku.

Robert var stuttligur og dugdi eisini væl at taka til. Ein av góðum vinum mínum segði mær frá einum túri hann gjørdi í Barm við merkismonnunum Fischeri Heinesen og Roberti.

Fischer og Robert royndu at kykka í kabússuni inni í húsinum, men har sló niður, so roykurin stóð út ígjøgnum dýrnar.

Fyrst kemur Robert bakkandi út, og í tí hann kemur út letur í honum: »Nei eg havi einki álít á havi »roykmaskinu« hjá Fischer«. Løtu seinni kemur Fischer bakkandi út úr

mjørkanum við pøs í hondini, í tí hann turkar sviðan í eygunum, spyr Robert, »Nú hvussu gongur«, Fischer filmar við eyganum og við einum smíli sigur hann, »Nú haldi eg, tað sær betri út«!

Síðani gingu dagarnir í Barmi, Robert spurdi og Fischer greiddi frá. - Hetta var sannur forrættur av uppliva.

Listi yvir bókur hjá Roberti Joensen:

- 1942 Klaksvíkar bygð í søgu
- 1946 Útróður 1845-1945
- 1958 Royvið
- 1959 Bøleiðin 1974 onnur útgáva
- 1950 Greivabitin
- 1961 Glæða og brenna vita
- 1962 Grindabøð í Havn
- 1968 Byta seyð og fletta
- 1972 Vambarkonan
- 1974 Høgtíðir og veitsluhald á vetri
- 1979 Fáreavil på Færøerne
- 1979 Minnismyndir og søgubrot I
- 1981 Forn føroysk boðsending
- 1983 Ymist um seyð og av seyði
- 1986 Knassar eru tit
- 1989 Glæðingarstøð í Føroyum
- 1990 Minnismyndir II

Umframt hesar bókur, hevur hann skrivað greinar í fleiri tíðarrit eitt nú um føroyska-japanska fleygastong o.m.a. Eitt og annað, sum enn ikki er útkomið liggur eftir hann.

NORÐOYASTEVENUTILBOÐ

frá **fk** Klaksvík!

Føroya Bjór sodavatn 1,5 l
Øll sløg **9,95 + pant**

Ísl. lambskjøt (bert fríggja- og leygard.)
heil krov **34,90 pr. kg.**

Seyðarhøvd 19,95 fyri hvørt

fk Klaksvík · N. Pálsgøta 8-10